

SLOVENSKI NAROD.

Inhaia vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenskrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Organizacija slovenskih denarnih zavodov.

(Spisal Ivan Lapajne.)

I.

Kakor je treba na narodnem in političnem polju dobre organizacije, tako tudi ne smemo na gospodarskem polju pogrešati dobre in sistematične organiške uredbe. Za prospeševanje denarnega prometa imamo Slovenci dokaj denarnih zavodov: hranilnic in posojilnic, zavodov, kateri so, ali izključno ali večinoma v slovenskih rokah. Od narodnih hranilnic, pri katerih so poroštvo prevzete občine in okraji, naj navajamo: mestne hranilnice v Ljubljani, Kranji in Novem mestu in okrajne posojilnice na spodnjem Štajerskem, v prvi vrsti „južno-štajersko hranilnico“, za katero je prevzelo več okrajev jamstvo, potem okrajne hranilnice v Slovenjem gradci, v Slovenski Bistrici in v Kozjem, katere niso v rokah naših nasprotnikov, čepravno od teh slednjih ne uradujejo še vse v slovenskem jeziku.

Slovenske posojilnice, katerih je že 83 (vsaj sta se dve ali tri že letos ustanovile), navajati po imenu, bi bilo odveč na tem mestu, na katerem smo se namenili govoriti le o njih organizaciji, kakoršna že obstoji, in kakoršna naj bi se še izvršila.

Slovenske posojilnice so in morajo biti osnovane na podlagi zadružnega zakona z dne 9 aprila 1873. Nekatere imajo svoja pravila urejena tudi po zakonih z dne 1. junija 1889 in z dne 14. junija 1894. Načela, po katerih so osnovane, oziroma pravila, katera so jim za vzor služila, so vzeta in posneta iz naukov in principov, katere so v tej zadevi širili v teku 20 let slovenski domoljubi, osobito načelnik in odbornik „Zveze slovenskih posojilnic“. Pri snovanji slovenskih posojilnic so namreč skoro povsodi obveljala uzorna pravila omenjenega društva, katero je bilo hvalevredno nekako srednjo pot nastopilo glede principov, katere sta v Nemčiji širila snovanja denarnih zavodov Raiffeisen in Schultze - Delitzsch. Le na Koroškem je pri nekaterih posojilnicah bolj obveljal Raiffeisenov

načrt, katerega se oklepajo tudi na Kranjskem snotavelji posojilnic v tistih krajih, kjer že obstoj posojilnice, in kjer dvojnih denarnih zavodov nikakor treba ni.

Poroštvo prevzamejo pri slovenskih posojilnicah pristopivši udje, kateri se s celim svojim premoženjem zavežejo ali samo z nekim delom. Vsled tega imamo posojilnice z neomejeno zavezo in posojilnice z omejeno zavezo. Na Štajerskem so razen jedne vse posojilnice osnovane na podlagi neomejene zaveze, na Koroškem isto tako razun dveh, na Kranjskem je obojih jednakost število, na Primorskem je pa več posojilnic z omejeno, nego jih je z neomejeno zavezo. Posamezne slovenske posojilnice vodi ravnateljstvo (odbor, načelstvo), v katerem so 3 — 12 članov. Ravnateljstvo ima redne seje, pri katerih je poglaviti posel ta, da se novi udje sprejemajo in nova posojila, oziroma podaljšanje starih dovoljuje. Vsaka posojilnica ima tudi svoje nadzorstvo ali vsaj jednega ali več računskih pregledovalcev. Čez vso upravo čuva občni zbor, ki ima zadnjo besedo glede potrditve računov in vsega tega, kar sta načelstvo in nadzorstvo ukrenila. Sicer so pa posojilnice samoupravne. Državne oblasti nimajo pravice nadzorstva. Izjema je le pri tistih posojilnicah, katere se ravna po zakonu z dne 1. junija 1889. Pri teh posojilnicah imajo državne oblasti pa le tedaj to pravico, ako one niso pri kakem društvu, katero jih nadzoruje (n. pr. „Zveza“) in to samo glede tistih točk postave, po katerih one ugodnosti tega zakona uživajo.

Ali so torej slovenske posojilnice brez nadzorstva? Ne. Skoro vse slovenske posojilnice so se pridružile kat. člani društva „Zveze slovenskih posojilnic“. To društvo je dajalo skozi nekaj let (10) slovenskim posojilnicam moralno podporo, s tem, da jih je v obči podučevala s svojim časnikom in letnim poročilom, in da jim je v posebnih slučajih svetovala, da se jim zlasti od državnih, osobito davčnih organov ni krivica godila.

Nekaj let (2—3) sem je pa to društvo prevzelo še drugo nalogo, namreč to, da po svojih nadzornikih na domu pregleduje poslovanje in ura-

dovanje vseh tistih posojilnic, katere so društveni člani, t. j. udje „Zveze slovenskih posojilnic“.

V obči je torej slovensko posojilništvo dobro organizovano. Popolnejša bi pa ta organizacija bila, ako bi se omenjeni „Zvezi“ vse slovenske posojilnice pridružile. Posebno bi pridružitev bogatih in trdnih posojilnic prineslo temu društvu materialen dobitek, s katerim bi bilo mogoče „Zvezi“, da bi redno nadzorovanje vseh slovenskih posojilnic vpeljala; takega nadzorstva so posebno potrebni novi in mladi zavodi. Upati tudi je, da se ta želja in potreba vresnič prej ko prej; kajti k temu utegne napotiti vse one posojilnice, katere se še s pristopom obotavlja, zakonodajstvo samo. Prireja se namreč načrt postave, pe kateri bodo nadzorovane od državnih organov vse tiste posojilnice, katere niso pri takem društvu ali pri taki zadruži, ki je vpeljala obligatorično nadzorovanje.

V Ljubljani, 10. aprila.

Volilna reforma. Prav jasno še ni, zakaj je izstopil Dipauli iz pododseka za volilno reformo. To je gotovo, da je pododsek vzprejel predlog, da naj se poniža toliko volilni cenz, da tudi po davčni reformi obdrže volilno pravico sedanji petakarji. Ta predlog je stavil Dipauli in so proti njemu glasovala tudi grof Hohenwart in knez Schwarzenberg. Poročilo, da se je knez Schwarzenberg izrekel za ta predlog, se ne potruje. Levičarji so pa predlagali, da naj se volilni cenz za sedanje volilne skupine povira na deset goldinarjev. Nekateri listi trdijo, da se je ta predlog odklonil, drugi pa, da se je vzprejel in je šele vsled tega Dipauli izstopil iz pododseka. Ko bi se poviral volilni cenz na deset goldinarjev, bi ne zgubili le krščanski socialisti, temveč tudi konzervativci lepo število mandatov. Seveda proti takemu predlogu morajo glasovati vsi konzervativci razen veleposestnikov. Vsa stvar je pa še zavita v neko tajnost, kajti tudi Dipauli neče pojasniti prav, kaj se je zgodilo v pododseku, kar dokazuje, da se konzervativci nikakor še ne morejo prav odločiti, da bi razdrli koalicijo, ker se boje potem kake radikalnejše volilne reforme.

Listek.

Dvojno srečanje

Ruski napisal K. S. Barancevič.

Poletje sem sprovel v nekem selu nedaleč od železnice v P-skej guberniji. To je neznaten kraj kakih petnajst do dvajset s slamo kritih koč, kajih stanovniki se bavijo s sejanjem konopelj, ki v tem kraju osobito lepo in dobro uspevajo.

Tu se nastanim, da odpočinem duševno in telensko. Često se je dogodilo, da sem ves dan ležal v travi, promatrajoč divno prirodo okrog sebe.

Necega dne me iz mirnega promatranja vzbudi nek razgovor. Dvigne se nekoliko in opazim v grmovji dve postavi, možko in žensko.

Mlađenič, kojemu nisem mogel videti v lice, ni imel pokrivala. Bil je samo v srajci in modrib hlačah. Stopal je poleg ženske, katerej je lahno položil roki na rame. Črte njenega lica, kolikor sem mogel videti, niso bile posebno lepe, ali nekaj privlačnosti je bilo v njih, opažala pa se je tudi neka nemirnost v njih. Temno oko blagega izraza je kazalo srečno in oddano ljubav prama mlađemu človeku.

Zamogel bi naju kedo videti, spregovori on, in tedaj bi bilo slabo za-te.

Kdo bi naju tu videl, Stepo?

Utegnili bi otroci priti gob nabirat . . . Sploh nisva odbrala pravega časa, mrmla on bojazljivo. Sédiva in kramljajva še nekoliko, prosi ona.

— Za sedaj nimam časa . . . Ali hočeš priti? Odgovora nisem mogel čuti.

Mlađenič odide. Oprezno razmakenem veje grmovja in tedaj opazim mlađo žensko, kako je stavila roko nad oči in začela gledati v daljavo, kjer se je v sinji modrini pokazivalo jedno selo. Na to krene proti njemu, ognivši se navlač gozda.

Skoro za tem vstanem tudi jaz ter se napotim po brežuljku navzdol. Da dospem čim preje do sela, kjer sem stanoval, ubarem pot po železničnem nasipu, stopajoč mej relsami. Ko pride mimo stanice, opazim mlađeniča v modrih hlačah. Plél je vrtne gredice s tako pazljivostjo, da mene niti ne opazi.

* * *

Nekako pred božičem pride mope v isti kraj. Na postaji stopim iz železnice. Do vasi je po cesti dvanajst vrst, po nasipu samo sedem.

Predstojnik postaje, bivši častnik in moj stari znanec, me srčno pozdravi. Predloži mi, naj stopim k njemu na čaj in pri njem prenočim. Jaz ne marjam slišati tega hoteč še isti večer biti na licu mesta.

Sam hoditi ponoc in o tem letnem času, mrmla starec, ni samo lahkonost, ampak tudi glupost.

— Zdaj je ura jedenajst, za dve uri budem doma, menim jaz.

— Morda čaka na vas žena z otroci? Lepa zabava, hoditi v taki noči dvanajst vrst . . . jutri vas hočem rano vzbudit.

— Kedaj prihaja vlak, vprašam, spomnivši se nadoma te neprilike.

— Ali se bojite, da Vas doteče?

— Da!

— Moglo bi tako biti! . . . Vlak odhaja od tu ob dvanajstih, petinštirideset minut.

— Dobro, a jaz sem čez jedno uro na mestu.

— Na vsak način.

— Niste-li mislili na volkove?

— Nosim orožje pri sebi.

— Je-li smem videti?

Pokažem mu samokres. Stari gospod spregovori:

— To Vam bode malo pomagalo . . . Jednega ali dva ubijete, drugi pa vas bodo raztrgali na kose.

— Bržkone ne pride do tega! . . . V ostalem, — skrajni čas je, da odidem . . .

Zapnem krvno, denem klobuk na glavo in samokres v žep. Predstojnik postaje me spremi na polje.

— Krasna noč, vzkliknem, ko opazim jasno mesečino.

Dipaulijev predlog je napravil mej koalicijo veliko zmešnjavo. Vedelo se je že dolgo, da bode Dipauli stavljal ta predlog, a pričakovalo se je, da bode čakal, da se vsaj reši drugo branje davčnega zakona. V tem slučaju bi bili liberalci in Poljaki brez skrbiv odklonili ta predlog in davčno predlogo potem vzprejeli v tretjem branju, ne da bi za koalicijo prišla nevarnost. K Dipauliju so pa šli Mladočehi in mu pojasnili, da naj takoj stavi svoj predlog, če hoče doseči svoj namen. Baron se ni mogel precej za to odločiti, a ko so mu povedali, da bodo sami stavili predlog, se je za to odločil. S tem je pa koalicija prišla v zadrgo. Časa je še dovolj, da nasprotniki koalicije stvar pojasne prebivalstvu in je nevarnost, da to pritisne na poslanke. Tudi mnogi liberalni volilci bi ne bili zadovoljni, če bi njih zastopnik glasoval za skrčenje volilne pravice. Do tretjega branja davčne reforme je še precej daleč in do tedaj se mej koalicijo utegne zanesti še tako močen razruševalni duh, da jo vsa premenost grofa Hohenwarta ne bodo mogla ohraniti potrebne jedinosti. Če se sedanjim petakarjem ohrani volilno pravico v sedanjih skupinah, bodo te nemala zasluga Mladočehov.

Volitve na Dunaju. Duhovi se vsled protisemitske zmage na Dunaju še vedno niso pomirili. Sedaj je popolnoma jasno, da so tudi nekateri visoki uradniki volili protisemite. Celo penzionirani generali in dvorni svetniki prihajali so z odprtimi listi volit protisemite. Ljudsko mnenje se je na Dunaju sploh odvrnilo od liberalcev. To, da so tako visoki gospodje volili Luegerja, nekako dokazuje, da bi vlada tudi Luegerja predložila cesarju v potrejne za dunajskega župana, ako bodo voljen. To baš vzbuja največji strah dunajskih liberalcev in časopisi zaradi tega toliko kličajo vlado na pomoč in slikajo protisemite kakor prave prekučuhe, ki bodo vse kar preobrali na Dunaju. Protisemitizem slikajo za največjo nevarnost. Liberalci so sami prepričani, da bodo protisemitje že znali bolje gospodariti, kakor s danji mestni zastop in da jih ne bodo tako lahko mogoče izpodriniti.

Protisemitje na Moravskem. Na vseh postojankah napoveduje se boj nemškemu liberalizmu. Nemški časopisi po Češkem in Moravskem, ki so še nedavno trobili v liberalni rog, vidijo v izidu dunajskih volitev zmago pristnega nemštva. Od nekdajnih liberalcev morajo marsikatero bridko slišati. V Brnu, tej trdnjavi nemškega liberalizma, se organizuje zdajina protisemitska stranka. Dr. Lueger in Schneider prideta te dni v Brno na velik shod nove stranke. Sedaj, ko je Dunaj zgubljen za liberalce, so se zanašali jedino še na Češko in Moravsko, a sedaj pa jim tudi že tukaj odpovedujejo in je pričakovati, da zdajina levica pri novih volitvah dobi že jako malo ljudskih mandatov, ako se je ne posreči izriniti petakarjev iz sedanjih kurij. Neki dunajski list se še baha, da bodo v novi zbornici tudi še levica najmočnejša stranka, a če bodo tudi res, bodo pač le zaradi posebnih privilegij nekaterih volilcev. V veleposetvu in trgovskih zbornicah je pač liberalcem zagotovljenih nekaj mandatov, a ti mandati niso izraz mnenja prebivalstva.

Poslovim se s starim prijateljem, koji se vrne domov. V kratkem ostane železniška postaja daleč za menoj, a okrog mene se razgrinja s snegom pokrita planjava.

Odkrito priznam, da mi ni bilo najugodnejše pri duši v tej samoti, ter sem se gotovo kesal, da nisem slušal predstojnika postaje, ki zdaj brezdvomno sedi v toplej sobi, srče čaj in puši lulo.

Ne traja dolgo in zmanjka ravnine. Na desno in levo se kakor mračna stena vzdiguje gosta šuma. Nehoté moram misliti na volkove in stresem se pri najmanjšem šumu. Da me ni bilo sram, bi se bil vrnil. Okrog mene je vzdihovalo, pokalo in šuščelo toli neprijetno, da mi je to razburilo domišljijo ter se mi je dozdevalo, da tu in tam slišim zavijanje volkov.

Uprasnom užigalico in pogledam na uro. Deset minut preko dvanajst; še je manjkalo tri četrte ure do prihoda vlaka. Kolikor sem poznal okolico, sem računil, da mi je prehoditi še tri ali štiri vrste, da pride do cilja. Z ozirom na sneg in vedno gostejšo temo mi je bilo treba najmanje jedno uro, da prehodim ta pot in da me preteče vlak. Ali po vlažnem snegu drsi vlak tako polagano, da se ropot koles začuje še le v daljavi nekaj metrov. Radi tega mi ni preostalo druga nego dospeti čim preje do prve postaje ter ondu počakati vlaka.

Veter se silno zaganja in začne pretvarjati v pravo sneženo vihro. Da si še tako napenjam oči,

Fuzija strank na Ogerskem. Vrše se pogajanja mej liberalci, liberalnimi secesjonisti in narodno stranko, da se združijo v jedno močno stranko. Nastop ljudske stranke je vse te stranke preprčal, da bi bilo zanje najbolje, če se združijo. Narodna stranka je novi katoliški ljudski stranki ravno tako nasprotna, kakor liberalna. Ker se pa spojenje more izvršiti le na podlagi nagodbe, hočejo odriniti grofa Apponyja, ki se je postavil v vojaških stvareh na nagodbi nasprotuočne stališč. Pripraviti ga hočejo s tem, da se odreče za nekaj časa notranji politiki, da mu dajo neko diplomatsko mesto. Grof Apponyi bodo pa najbrž to mesto vzprejel, ker čuti, da nima kinalu pričakovati, da bi minister postal. Če se doseže sporazumljenje mej strankami, odstopi sedanja vlada in pride nekako koalicjsko ministerstvo iz raznih spojenih strank. Predsednik temu ministerstvu pa ne bodo grof Khuen Héderváry.

Volilna reforma v Angliji. Angleška spodnja zbornica je sklenila neko neznatno premembo volilnega reda, ki ni brez važnosti. Dosedaj je bila v Angliji za izvolitev poslanca potrebna relativna večina. Voljen je bil, kdor je dobil največ glasov, naj je tudi dobil veliko manj kakor polovico oddanih glasov. Ožjih volitev niso poznali v Angliji. Tak volilni red je dolgo zadoščal, ker je Anglija imela le dve veliki stranki. Zadnji čas je pa nastopilo več novih strank in glasovi se močno cepijo. Tako je v zbornici že 12 poslancev, ki pri volitvah niso dobili nadpolovične večine, ki so prav za prav zastopniki manjšine. Liberalci se nadajajo, da bodo jim prememba volilnega reda mnogo koristila. Delavska stranka bodo marsikje postavila svoje kandidate in vsled tega bodo marsikje pri prvi volitvi konservativni kandidat dobil največ glasov. Pri ožji volitvi se pa bodo združili liberalci in delavci in vrgli konservativnega kandidata.

Kitajci in Japonci. Poleg vojne odškodnine stavijo Japonci kot mirovni pogoj, da naj se prizna nezavisnost Koreje in da jim Kitajci odstopijo otok Formoso in mandžurski polotok Lido-tong. Kitajci bodo morali dati neomejeno dovoljenje za uvoz strojev in inozemcem dovoliti, da na Kitajskem grade tovarne. Jang-tse-kjang se otvoril za ladije vseh narodov do Hung-Kinga. Nadalje otvore se za tuje ladije reke Sijen-kjang, Yusung in Shanghai. Mesta Hung-hing fu, Subu-fu in Hang hu-fu se odpro inozemski trgovini. Zase Japonci ne zahtevajo nobenih prednostij. Ozemlje, ki bi se otvorilo na ta način tuji trgovini, ima 200 milijonov ljudij. Če se vzprejmejo pogoji, nastopi v Kitaju v narodno-gospodarskem oziru popolen prevrat. Japonci bodo seveda kot najbližja kulturna država se dobro okristili tega prevrata. Kitajci bodo celo prisiljeni v kratkem iskat japonske pomoči. S časom začno Kitajci ravno tako napredovati kakor Japonci in se bodo ves azijski vzhod emancipiral od Evrope in to hočejo Japonci.

vendar ne morem opaziti nobene luči. Poloti se me strah ob misli, da sem šel morda mimo postaje, ne da bi je bil videl.

Obide me globoka tuga, a resnično kesanje... Obstanem in strnim v noč. Tedaj se mi zazdi, da je z leve strani zasijala luč, a takoj zopet ugasnila. Naprem oči in ušesa, kolikor morem. Ne čuje se druga nego zavijanje vetra in jecanje dreves. Čez nekaj časa se zopet pokaže luč in sedaj ostane nepremično na jednem mestu.

— Hvala Bogu! to je stražnica, vzdihnem in korakam dalje.

In res je bila to hiša železniškega nadglednika, precej velika, jednonadstropna zgradba, koje temni obrisi so se dvigali nad sneženo površino. Skozi jedno okno je sijal žarek svitlobe, kojo sem bil preje opazil.

Vrata so odprta. Ko stopim v predsoho, zaveje mi nasproti topla sapa in duh ravnokar pečnegra kruha. Tipaje okrog sebe in tapaje dalje pridev v prostorno kuhinjo z obsežno, očnelo rusko pečjo. Uhodu nasproti je stala dolga klop, pred njo miza in na njej oljnata svetiljka, koja je slabo osvetljevala sedečega stražarja. Pri peči je sedela žena, kojo sem letos videl s Štepm. Zagrnjena je bila v velik plašč in ni obrnila pogleda od stražarja, ki je držal v roki komad papirja, po svoji prilici kakovivo pismo.

„Radikalni velikošolci in narodna stranka!“

(Iz dijaskih krovov.)

„Dulce est dissipere in loco!“ Misliš si bo kaka siva glava, glava, katera je osivela v boju za napredok domovine, prebravši uvodni članek nedeljske „Edinosti“. Celo mi stari se časi zmotimo, zakaj bi se jedenkrat — mladi ne nad nami. Vendar se mora pa mladenički ogenj jemati vedno v poštev in pomisliti se mora tudi, da, čim bolj je železo vroče, tem dlje ostane gorko. — Ali ne sme preveč pripekati, kajti — voda je v velicih množinah vedno pri roki.

Tudi sedaj mislim, da je ogenj „nekaterih“, zlasti po novejših dogodkih, malo preveč vskipel; dal le Bog, da ne bi naredil škode. Srce mi veleva sedaj, da i v mojem in v imenu mnogih somišljencov nasprotujem najnovejšemu, nepričakovanimu nastopu dotičnih „nekaterih“. — Da nam Slovenscem vremena niso bogsigavedi kako mila, je žalostna resnica, in gotovo je resnica tudi to, da so mnogo krive od g. dopisnikov naštete nevihte. Brezvonomo tudi pristoja vsacemu narodnjaku, da izraža svojo kritiko nad provzročitelji teh neviht, prosta je vsacemu beseda, kojo more zagovarjati, toda — vsaka stvar ob svojem času. Niti omenjati mi pa menda ne bi bilo treba, da „olikan“ človek ne sme nikdar prezreti takta, še manj pa „omikan“ discipline. Kdor pa ne uvažuje teh dveh fakt, ni samo politično nezrel, nego spada tudi kot človek, kateri je dosegel gotovo starost, mej „plebs“ v pravem pomenu besede, in masa je brez avtoritet le destruktiven element. Toliko o tem le mimogrede.

Napočila je sedaj v gibantu slovenskega naroda nova doba. Organizovala se je narodna stranka z naprednim programom, in kaj bo ta dosegla, kako bo ta postopala, to bomo šele videli. Že gosp. Ferjančič nam je opomnil, naj se s svojo sodbo ne prenagliamo. Dunajsko napredno dijaštvu je poslalo samo svoje resolucije na shod zaupnih mož ter navedlo svoje težnje. Res, odgovora dolgo ni bilo, in zato smo se pritoževali in obsojali stranko; morda prehitro! Odgovor pa smo naposled dobili od zvrševalnega odbora. Stranka nam je ugodila in se torej z našimi resolucijami strinjala; ker se pa strinja, hoče gotovo tudi kreniti za nas pot, kakeršno smo si naslikali v njih. Druzega si nismo želeli, in gotovo je neodpustljivo, da sedaj „nekateri“, brez pooblaščenja vsega naprednega dijaštva, na njen rovaš opletajo okrog sebe.

Dogodek na Gregorčičevem večeru zove se v celi domovini velika netaktnost, gotovo še večja netaktnost je pa odgovor nepooblaščenih: „Če smo čakali mi 3 mesece, naj čakajo pa še oni 3 mesece“; to se imenuje tudi lahko otročje. Ker pozivlje tedaj narodna stranka napredno dijaštvu pod svoj prapor, na katerem je isto geslo, kot smo si ga stavili mi: „naprej!“, ne dvomim, da ga bodo, izvzemši malega števila, obkolili vsi. Naj se nam potem očita od nekaterih servilnost, ali priseganje v avtoriteto, ali še kaj drugega, — mi hočemo ostati le svoji izjavi dosledni. Vedno nam je pa odprta pot, da krenemo, stopivši mej narod, v drugo smer, ako bi nas varali naši upi. Dotičnim — generalom brez armade bi pa malo premisleka nič ne škodovalo, da si bodo razbili na zidu glavé, ako tako nadlujejo, — — če se ne premislijo.

Sedaj pa še nekoliko o slavnosti. Gotovo bi bila izvrstno uspela, ako bi ne bilo tega neljubega dogodka. Slep je pa, kdor ne vidi škode, katero bo morala vtrpeti Slovenija radi tega. Toda kakor g. — n, upam tudi jaz, da se netaktnost onega oktetra ne bo mnogo vpoštevala. Da pa ne smatralo dotični dopisniki, (za koje bi bilo res tako umestno, da bi šli v Ribnico malo bon-tona priučiti se), svoljega nastopa kot netaktnost, je sicer jako umljivo, ob jednem pa tudi žalostno, kajti prvič se je profaniral večer, drugič so se pa več ali manj napadali vabljenci gostje. Vzkliki: Oho! — domovino! — Kje je pa Ljubljana (ti sicer niso bili jedini), so kot besedice res brez velicega pomena, kako se jih pa vzklikne, in kako je poleg tega obnašanje, to ima pač svoj pomen. — Vsi smo bili v tem jedini, da se povprašajo naši voditelji o položaju, nismo bili pa jedini, da se je zgodilo to v tako neprimerenem trenotku. Prepričan sem, da bi nam bili gotovo ustregli s kacim posebnim pogovorom. Kar se tiče dopisnika g. „—n“, moram priznati,

Dalje v prilogi.

(Konec prih.)

da gotovo ni bilo lepo, ko je deloma poročal ne-
resnico, (vzlasti kar se tiče g. b. Ž), vendar pa
prezro gospodje dopisniki pri prehlastnem motrenju
njegovih napak marsikatero svojo. Predno torej
končam, bi jih posebno opomnil na neko malo ne-
doslednost. Do skrajnosti so namreč indignovanici in
„strogo se zavarujejo“, da se jih drzne napasti in
kritikovati „mladenič“; ob jednem pa oni sami na-
padajo naše voditelje, kateri jih i v starosti i v
omiki prekašajo! — !

Svoje mnenje in mnenje mnogih sem torej
povedal. Upam pa tudi, da to sedanje vreme ne
ostane stanovitno mej onimi „Y—Z“ ti, saj zdaj
smo v aprilu. Da vlada pa v glavah nekaterih
vedni april, temu je najboljša priča, da je bil pred
kratkim prvi njihov idejal, g. poslanec F., sedaj
tako kruto napaden.

n—.

Dopisi.

Bz Idrije, 8. aprila. (Narodni dom.) Ne-
kateri časopisi so že poročali, da se namerava usta-
noviti v Idriji poseben narodni dom, v katerem naj
bi imela svoje prostore vsa Idrijska slovenska društva
brez razlike strank. V to svrhu so se sešli zastopniki vseh društev na posvetovanje, katero je pa po-
kazalo že pri imenu doma nepremostna nasprotja.
Ker pa je stvar velike važnosti, so ukrenili imeno-
vani zastopniki poprašati občne zbrane za mnenje.
Prva je sklical občni zbor „Kat. delavska družba“,
katera je ukrenila, kakor poroča „Slovenec“, da
ustanovi svoj katoliški dom, ko bude mogla, da pa
na izvršitev te ideje sedaj niti misliti ni še. Kakor
je torej razvidno iz tega, „Kat. del. družba“ ne
misli sodelovati pri ustanovljenju nameravnega
doma, temveč ako sploh kdaj, sezidati hoče svoj
katoliški dom. Občni zbor gasilnega (kot podpor-
nega) društva se je izjavil, da tudi ne sodeluje pri
domu, ker se nadeja, da dobi potrebne prostore v
mestni hiši, ko se sezida nova. Občni zbor drugih
društev se pa baje niti sklicajo ne. — Z ozirom na
vse to, ukrenil je včerajšnji občni zbor „Delavskega
bralnega društva“, da idejo vendar-le poskusi ures-
ničiti ter gledé na delavsko mesto Idrija ustanoviti
„Delavski narodni dom“ v proslavo
50-letnice vladarstva presvitlega cesarja, da pokažejo in izrazijo tudi delavci svojo
ljubezen in spoštovanje ter udanost do Nj. Vel., da
dokažejo, da si radi kolikor možno odtržejo od svo-
jega trdega, borega zasluzka, ko je treba proslavljati
Njega, ki je tako modro in ljubezni polno celo pol-
stoletje vladal našo širšo domovino. Zato je „Delav-
bral. društvo“ ukrenilo v bistvu sledeče: Dom naj
se postavi oziroma priredí v spomin 50-letnice
vladarstva presvitlega cesarja Frana Josipa I., kar
bodi razvidno iz plošče ali statuve v domu ali
pred njim. Prostori doma se uporabijo za stan-
ovanje „Delavskega bralnega društva“, pa tudi drugih
društev in zadrag v Idriji, ako hočejo sodelovati
pri ustanovitvi doma ter primereno nositi bremena.
V zadnjem slučaju dobe druga društva in
zadruge na podlagi pogodbе solast ali nepreklicne
stanovanjske pravice in soupravo. Razven društev
in zadrag bodo imele v domu, po možnosti, stan-
ovanje one potrebne vdove in sirote oziroma nasled-
nik, kajti roditelji so bili vsaj tri leta nepretržno
člani katerega izmej društev, imajočih v domu stan-
ovanjske pravice. Ako se pa „Delavsko bralno
društvo“ razide ali razdrži, dobi njega last ali
delež mestna občina, da uporabi prostore ali njih
dohodek za omenjene vdove in sirote. — Stroški
se ne morejo natanko preliminovati, dokler se ne
izvē: ali, katera in v koliko bodo prispevala druga
društva. Pokrijejo se pa z darovi, nabiranjem in
prostovoljno obljubljenimi rednimi doneski. V svesti
si pa, da posebno, ako bode „Delavsko bralno dru-
štvo“ osamljeno pri izvršitvi ideje, ne bode moglo
lahko in kmalu nabrat potrebne svote, naj bode
nabiranje nekako provizorično, ker ako se do konca
leta 1897. ne nabere vsaj četrteine preliminovane
svote, dobé prostovoljno obljubljene doneske vlož-
niki nazaj, kajti potem je gotovo, da ideje ni
možno uresničiti, a društvo noče, da bi bili redni
ulagatelji na škodi. — Prenoženje se mora uprav-
ljati popolnoma odločeno od društvenega premoženja.
V to svrhu se voli poseben odsek. Društveni odbor
in ta odsek se pooblašča ter se jima naroča, da
delujeta v izvršitev te ideje, se skušata porazumeti
z drugimi društvami ter skleniti z njimi pogodbe in
po potrebi prenaredita društvena pravila ter na-
pravita poslovnik. — To je bistveni načrt, po katerem
misli delovati „Delavsko bralno društvo“. Nadejamo se,
da najde stvar povsod mnogo pozrtvo
valnih podpornikov in prijateljev, da se kmalu
uresniči ta v domovinskem in narodnem oziru pre-
dobra ideja!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. aprila.

— (Veliki tened.) Palmarum je minil. Jutri
se zavežejo zvonovi in začnejo se ceremonije veli-
kega tedna. Knezoškop bo ob veliki asistenci po-
svetil za delitev sakramentov potrebna sveta olja,

v škofijski palači pa umival noge 12 starčkom. Po
cerkvenem obredu bodo starčki v škofijski palači
pogoščeni ter z denarjem in jedili obdarovani.

— (Pohujšani „Slovenec“.) Kadarkoli smo
se drznili kakega preširnega duhovnika politično in
javno delovanje kritikovati, vselej je planil „Slo-
venec“ na nas in kričaje tako, da je odmevalo po
celi slovenski domovini, nas dolžil, da blatimo ves
duhovski stan, da podkopavamo sistematično spo-
štovanje do duhovnikov, da sramotimo katoliško
cerkev in spravljamo vero v nevarnost. Zavoljo vsa-
tega vrabca v črni sukni je streljal na nas s ka-
noni, prav kakor da smo dotočnim gospodom z ži-
vega telesa trgali čast in poštenje in iz njihove
kože rezali jermena. Sam se pa „Slovenec“ svojih
načel ne drži. Menda ga je pohujšal naš list; sedaj
si lasti pravico javno kritikovati delovanje in ne-
hanje raznih duhovnikov, še več, celo v njih p r i-
v a t n o življenje sega. Tako si je včeraj privoščil
trnovskega dekana. Prav trdo ga je zgrabil, ker se
je v njegovem privatnem stanovanju mej popolu-
dansko službo božjo vršilo privatno posvetovanje
raznih uglednih mož zaradi ustanovitve — mlekarske
zadruge. Stvar ni bila javna, kakor so na pr. javni
škandali tistega razupitega trnovskega hujščaka,
kateri je sedaj svojega dekana skušal javno očrtniti
kot pohujšljivca, v privatne stvari pa se nima nihče
utikati. G. dekana nam ni treba braniti. Omenili
smo to le, ker kaže, da so „Slovenčevi“ uredniki
o svojih duhovskih dolžnostih kaj slabo
poučeni. Gospodje uredniki „Slovenčevi“ čepé nam-
reč na najspodnejšem klinu hijerarhične lestve
in bi morali ponižno in s svetim strahom gle-
dati na tiste, ki stoje nad njimi, na svoje pred-
postavljenje, katerim so dolžni slepo poslušnost,
tudi če ti morda ne ravljajo prav, tudi če se
tako daleč spozabijo, da v nedeljo popoludne
ustanavljajo mlekarske zadruge! To je predzno
rušenje potrebne discipline. Tega nikakor ni smeti
dopustiti. Kaj si morajo ljudje misliti če, se kaplani
upajo javno — kako že pravi „Slovenec“? — bla-
titi, sramotiti, zaničevanju izpostavljati itd. itd.
katoliške duhovnike? Kdor se loti dekana, se
loti naposled tudi škofa, prosimo torej poklicane
kroge, naj premislijo, bi-li ne kazalo „Slovenčeve“
urednike zopet poslati v semenšče učit se najele-
mentarnejših dolžnostij svojega stanu, zlasti pa o
spoštovanju, katero so kapelani dolžni izkazovati
dekanom?

— (Okrajni šolski nadzorniki.) Vsled od-
redbe naučnega ministerstva so dobili izmej nedavno
imenovanih okrajnih šolskih nadzornikov nekateri
za funkcijo dobro dopust, da se morejo posvetiti
izključno le šolskemu nadzorstvu. Ti so gg.: c. kr.
profesor Zupančič in nadučitelji Gabršek, Jer-
šinovič, Kragelj in Tuma.

— (Občinski svet ljubljanski) je, kakor
smo že javili, dovolil tudi za letos znesek 300 gld.
v namen, da se pošle primerno število ubožnih,
škrofuloznih otrok v morske kopeli v Gradež. Pro-
šnje za podporo iz tega kredita je vložiti do 1.
maja pri mestnem magistratu.

— (V odbor zveze slovenskih kolesarjev)
bili so poleg že naznanjenih še naslednji gospodje
voljeni: Josip Abram iz Trsta tajnikovim name-
stnikom Ferdo Sajovic iz Trsta blagajnikovim na-
mestnikom in dr. Fr. Mayer iz Celja odbornikom
za Celje. — Poverjeniki posameznih krajev se bodo
še naznani.

— (Dolgoprsteži na sejmu.) Tudi na da-
našnjem tedenskem sejmu izvršilo se je več tatvin,
ki pa vse po svoje dokazujo, da se bližajo veliko-
nočni prazniki. Tako je n. pr. v šolskem drevoredu
Marija Kmetič (menda le fingirano ime), baje
posestnica iz Komende pri Kamniku, ukradla ne-
kemu mesaru največje svinsko pleče, ter hitro odšla.
Ko pa so jo zasačili, izgovarjala se je, da je pleče
hotela pokazati svojemu gospodarju, preden ga kupi.
Tatica izročila se je okrajnemu sodišču, kjer pa
najbrže ne bode imela plečeta o Veliki noči. Neka
druga ženska skušala je ukrasti dva zlata prstana
pri zlatarju Šparovicu, kar se ji pa ni posrečilo.

— (Skesan tat.) Soprog restavraterja Lo-
renca z Jesenic na Gorenjskem bila je včeraj
opoludne v prodajalnici Tereze Novotny v Gradišči
ukradena denarnica z 260 gld. Neznani tat pa se
je kmalu skesaš svojega djanja, kajti okolo 5 ure
popoludne prinesel je neki postrešek v papir za-
vito denarnico z vsem denarjem vred gospoj No-
votny, češ, da mu jo je pod Trančo izročil neznan
mlad mož z naročilom, naj jo njej nese. Denarnica

izročila se je takoj okradeni gostilničarki, ki pač
ni več upala, da bi kdaj še dobila svoj denar. Kot
tativne sumljivo aretovala je mestna policija neko
natakarico brez službe, ki je v kritičnem času bila
navzoča v omenjeni prodajalnici.

— (Vreme) se je včeraj in danes po silnem
vetru nedelje in dežju ponedeljka ustavilo in imamo
najkrasnejše spomladanske solnčne in jasne dneve.
Izginili so skoro povsod poslednji sledovi zime, le
semertja se vidijo v senčnih kotih po mestu še
umazani ostanki snežnih barikad, katerih bode pa
tudi skoro konec, če ne drugače pa s pomočjo bla-
godejnega solnca.

— (Povodnji.) Dolina pri Velikih Belčah v
litijskem okraju in trebanjska dolina v novomeškem
okraju sta preplavljeni. Prebivalci v teh dolinah
ležečih vasi so morali bežati. Nesreča se doslej še
ni nobena pripetila, škoda na poljih pa je velika,
ker je ozimina bržkone uničena.

— (Nesreča.) Ponesrečila sta 7letni dečak
Janez Kozlakar v Starem Selu pri Tuhinu, kateremu
je blod strl glavo, da je nesrečni dečak bil takoj
mrtev in 15letni posestnik sin Fran Osolin v
Št. Vidu pri Prevojah, ki je padel tako nesrečno
pod teško obložen voz, da je umrl malo ur pozneje
na lici mesta.

— (Ptujski občinski svet,) silno užaljen,
da je okrajni odbor protestoval zoper proslavljanje
Bismarcka, je predvčerajšnjim sklenil izjavo, s ka-
tero protestuje zoper to, da se slovenski okrajni za-
stop umešava v notranje mestne stvari. — Klasično!

— (Važne premembe v Istri.) „Il Mattinu“
poročajo, kakor pravi, iz dobrega vira, da je kot
bodoči deželnki glavar za Istro določen bivši profesor
na Terezijanišču na Dunaju dr. Coglevina sedanji
župan v Čresu. Zajedno poroča isti list, da se de-
želnki zbor in okrožno sodišče rovinjsko premestita
v Pulj. Vse te odredbe da so posledica znanih do-
godkov v deželnem zboru isterskem. Sploh hoče
vladati osredotočiti v Pulju vso političko upravo
Istre, koje mesto je najprikladnejše za nadzorovanje
po podrejenih jej organih in so tudi občila veliko
prikladnejša.

— (Izlet poslancev v Istro in Dalmacijo)
Tako se more nazvati izlet, ki so ga nazvali „Izlet v Dalmacijo“ in kojega se udeležujejo člani go-
sposke in poslanske zbornice: Poljaki, Čehi, Nemci,
kouservativci in liberalci, jeden Italjan (Burgstaller)
in jeden Hrvat (Spinčić). Poslanci so prošli vso
Istro, od Herpelj do Pulja. Zanimali so se kako za
zemljo in za narod, in videvši Kras in kamenje,
čudili so se, kako ta narod more živeti in od česa.
Drago nam je, govorili so, da smo došli semkaj,
kajti že iz tega, kar smo videli, napravimo si lahko
pojem, kako siromašna je ta zemlja in kako potre-
buje podpore. Podpirati in zagovarjati hočemo
prošnje za podpore. Rekli bi, da v skoro 100 letih
se ni ničesar storilo za povzdigo blagostanja na-
roda, zlasti v notranjem delu. Čudili so se tudi,
nadaljevajo pot na parobrodu iz Pulja proti Dal-
maciji, goličavam kvarnerskih otokov Čresa, Lo-
šinja itd., ter povpraševali so, kako ta narod živi.
Mnogi so do nekih dob živeli od morja. Nekoje so
počeli, ne, niti počeli niso pridobivati od vinstva,
ampak založili so svoje glavnice za vinogradje;
ali prišla je trtna uš, ki jim je uničila še to nado.
Od tedaj iščejo drugih načinov življenja ali tudi
teh se jim celo ne dopušča in stavljajo se jim za-
preke, da ne morejo dobivati onih koristij niti od
gozdov niti od živine, kojo bi lahko imeli. Hotelo
bi se, da se povsodi postopa po jednem in istem
kopitu namreč, kakeršno je dobro za alpe, in ni-
kakor nočeo sprevideti, da vsako kopito ni dobro
za vsako nogo. A če bi tudi to veljalo: morala bi
sedanja generacija pomreti od glada, da bi potem
mogla živeti bodoča. V Pulju so došli poslanci ne-
koliko kasneje ter odšli nekoliko preje, nego je bilo
določeno. Le v naglici so prehodili mesto ter si
ogledali amfiteater in arzenal. Pri dospevku v Pulj jih
je pričakovalo nekoliko častnikov mornarice, ki so
spremljali poslance. Bil je tu tudi odvetnik dr. Rizzi,
ali menda le kot državni poslanec, ne pa kot mestni
župan, kajti bil je čisto sam. Došlo je tudi nekoliko
poznanih slovenskih rodoljubov in dva Hrvata, ki
so bili toliko prijazni, da so spremeljali dve skupini
poslancev. Da zadobe nekoliko pojma o vojnih
ladiah, odpluli so z ladijo „Vorwärts“, ki jo jim
je dal Lloyd na razpolaganje, pred Fazano, kjer je
bilo zasidranih šest največjih vojnih ladij. Obkro-
živši vojne ladje, kjer so bili pozdravljeni od čast-
nikov in moštva, odpluli so v Dalmacijo in se čez
Reko peljali v Trst.

— (Krst parnika Habsburg) se je vršil
včeraj dopoludne v Trstu. Vreme je bilo krasno in
je privabilo blizu 30.000 ljudij na mesto, kjer se je
vršil krst. Ob 9. uri dopoludne sta prišla nadvoj-
voda Stefan in kumica nadvojvodinja Marija Tere-
zija. Na rezerviranem prostoru čakali so zastopniki
Lloydov s predsednikom baronom Kalchbergom na
čelu, trgovinski minister Wurmbbrand in mnogo po-
slancev ter višji javni funkcionarji. Predsednik
Lloydov je pozdravil nadvojvodinjo in se je zahvalil,
da je prevzela kumstvo. Potem je nadvojvodinja
pritisknila na električni gumb, da se je razbila ob
ladji viseca buteljka šampanjca, na to pa je krasni

parnik zdržal v morje. Ko sta se nadvojvoda in nadvojvodinja peljala v „villa Necker“, kjer sta se nastanila, jima je prebivalstvo prirejalo srčne ovacije. Parnik „Habsburg“ je jeden največjih, kar jih ima Lloydova družba.

— (Za izseljence.) Italijansko ministerstvo je odredilo, da se vsem tujim izseljencem, ki na meji ne morejo izkazati, da imajo potrebna sredstva za prevožnjo iz Genove v Brazilijo, zabrani prestopiti čez italijansko mejo in da se jih zavrne nazaj. Tako se je te dni zgodilo v Pontebi večji družbi galiških izseljencev, ki so se moralni vrniti, odkoder so prišli.

— (Nesreča.) V soboto popoludne je padel pri zgradbi novega zagrebškega gledališča 23 letni zidar Josip Egartner iz Celja z odra ter se je težko poškodoval. Odniesli so ga v bolnič.

— (Razpisane službe.) Mesto poštnega odpravitelja pri novoustanovljenem poštnem uradu v Tržiči v krškem okraju. Letna nagrada 150 gld. in 40 gld. uradnega pavšala. Jamščine je položiti 200 gld. Prošnje v 3 tednih poštnemu in brzjavnemu ravnateljstvu v Trstu. — Pisar pri okr. sodišču v Radovljici z mesečno plačo 35 gld. se vzprejme takoj.

* (Povodnji na Oggerskem) so velikanske. Szegedin je v nevarnosti, zakaj Tisza je že tako narasla, da nastane lahko vsak čas povodenj. Vasi Szerb in Peczka je pa voda že uničila. V Peciki je 340 hiš pod vodo, mnogo se jih je že podrlo, v vasi Boka pa je voda razdejala vsa poslopja. Mnogo ljudij je že utonilo. Tudi pri Pančevu je voda razdejala tri vasi; 2000 osob je izgubilo vse in otelo samo življenje.

* (Lakota v Bosni.) Kakor poroča „Posavska Hrvatska“, je v bosenski Posavini nastala lakota. V nekaterih bišah nimajo ljudje prav ničesar jesti. Jeden mož je umrl v neki vasi po gladu. Že po zimi je bila beda velika, zdaj pa so povodnji jo še povečale. Vsa okolica okoli Bosenskega Broda je preplavljena in je videti le strehe iz vode in dimnike tovaren. Ljudstvo je moralno pobegniti na tostranski breg.

* (Hajduštvo v Srbiji.) Odkar je na krmilu zopet razkrjal Milan, cvete v Srbiji hajduštvo prav kakor za turških časov. Te dni je neki trgovec s svojo materjo potoval v Berkovac. Na potu prav pred njegovim domom sredi Berkovca ga je napadla hajduška četa, ga zaprla v njegovo klet, pomorila rodbino in posle, trideset oseb, in odnesla 20.000 dinarjev.

* (Nesreča.) Za bodočo razstavo v Nižnem Novgorodu se delajo že zdaj priprave. Pri zgradbi nekega velicega hotela se je podrlo četrto nadstropje in velik stolp in je bilo zasutih 30 delavcev. Iz razvalin so izvlekli 16 mrljev, ostali so bili večinoma težko poškodovanji. Graditelj Ivanov se je vsled te nesreče ustrelil.

* (Nova senzacijonalna pravda.) Čitateljem je gotovo še v živem spominu senzacijonalna pravda zoper gospo Joniaux iz Antwerpenu, katera je bila tožena, da je zastupila svojega strica, svojo sestro in nekaj drugih oseb in katero je sodišče obsodilo na smrt. Pri tedanji obravnavi se je priznavalo, da toženkin mož ni ničesar vedel o umorih njegove žene, sedaj pa se je izkazalo, da je mož, visok državni uradnik, svoji ženi pri teh zločinjih pomagal in da sta sodelovali tudi njegovi hčeri. Če se pomisli, da je bil gospod Joniaux za guvernerjem prvi javni funkcionar v Antwerpenu, si je lahko predstaviti utis, kateri je naredila vest, da je policija njega in njegovi hčeri zaprla.

* (Finančni stražnik morilec.) V Arcisatu blizu Vareseja v Italiji je te dni zapovednik ondotne finančne postaje moral odpotovati in je zatorej zapovedništvo izročil podbrigadirju Konstantinu. Ta je finančnega stražnika Samo črtil iz dna duše in ga neusmiljeno trpinčil, radi česar ga je Sama vedno tožil. Ta dan je bil Sama v zaporu. Konstantini je vse stražnike poslal z doma, dva pa, Konti in Bordo, sta slutila, da namerava Sami kaj storiti, zato sta se skrila bližu vojašnice. Hkrati čujeta Samo klicati na pomoč Konstantini je skušal siloma odpreti vrata zapora; imel je puško v rokah. Konti ga je hotel preplašiti in je ustrelil v zrak, Konstantini pa je pomeril nanj in ga ustrelil. Ne meneč se za umorjenca, je zopet skušal odpreti vrata in priti do Same. Krik in streljanje je pri vabilo odvetnika Rossija. Ko ga je Konstantini zaledal, ga je ustrelil, takisto tudi drugega stražnika Borda, potem pa zbežal. Orožniki ga doslej še niso mogli zaslediti.

* (Učenec Mascagnijev.) Italijanski listi priobčujejo nastopno mično dogodbico: Pod okni stanovanja Mascagnijevega je vrtil neki lajnar svojo lajno, v kateri je mej drugimi točkami imel tudi slavni „intermezzo“ iz opere „Cavalleria rusticana“. Vrtil je pa ročnico istotako hitro, kakor poprej pri brzi polki. Mascagni tega ni mogel dalje poslušati, hitel je na ulico in začel sam vrteti ročnico, počasno in skladbi primerno. Ob jednem pa je povedal začudenemu in jezečemu se lajnaru, kdo da je in da pač najbolje ve, kako se mora svirati intermezzo. Lajnar ni odgovoril ničesar, drugo jutro pa je prišel zopet pod okna Mascagnijevega stanovanja in sviral intermezzo počasno in z umetniškim retardando. Na lajni pa je imel pripet velik lepak,

na katerem so začudenii gledaleci čitali: „N. N., učenec slavnega maestra Mascagnija“.

* (Električna železnica v Kahiri.) Dežela piramid bode dobila v kratkem električno železnico, ki bode delala hudo konkurenco kamelam in mulam, ki so bile dozdaj jedino občilo. Zgradila se bode namreč v mestu električna železnica ter se podaljšala do 12 kilometrov oddaljenih piramid.

Slovenci in Slovence! ne zábite družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila:

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta je nabrala na ligu vrla učiteljica gdč Ana Praprotnikova na ligu 41 kron. Darovali so gg: Jakob Dolenc, župnik 10 k.; g. Josip Knific, katehet 4 k.; Alojzij Minatti, trgovec 4 k.; Janez Gams, kr. šol. nadzornik 2 k.; Franc Virant, predsednik kr. šol. sveta 2 k.; Jernej Toni, župan, 2 k.; Martin Novak, ud kr. šol. sveta 2 K.; Martin Zdravje 2 k.; gospa Ahn 1 k.; Fran Justin, trgovec 1 k.; Janez Grbec 1 k.; Luka Tominc 1 k.; Anton Debevc 1 k.; Franc Trošt, nadučitelj 4 k.; Josip Reich, učitelj 2 k. in nabiralka gdč. Praprotnikova 2 k. Živelj vrli Izanci! Bog jim povrni tisočkrat, društvo pa nakloni še mnogo tako unetih učiteljskih prijateljev!

Brzojavke.

Dunaj 10. aprila. Permanentni odsek za premembro civilnopravnega reda je poročilo, katero je sestavil posl. Bärnreither, z malimi premembami odobril.

Dunaj 10. aprila. Oče finančnega ministra, tajni svetnik Ignacij pl. Plener, je imenovan kancelarjem reda železne kroze.

Dunaj 10. aprila. Vlada namerava poštno hranilnico premeniti v državno banko ter se je posluževati pri državnih operacijah.

Budimpešta 10. aprila. Današnji volilni boj v Topolczanyju je velikansk. Vzlic temu, da je na volišču 500 vojakov, se primerjajo vedno pretepi. Židje glasujejo vsi za Kossutha.

Beligrad 10. aprila. Vlad je računa, da bode imela v novi skupščini 160 pristašev, opozicija pa 80. Liberalci in radikalci so se zjednili, da z eksodusom preprečijo novo drž. posojilo. V Somlincu je bil pri volitvi krvav boj. Jeden kmet je bil ubit, mnogo kmetov in orožnikov pa je bilo ranjenih.

London 10. aprila. Japonsko kitajska pogajanja glede miru se končajo še ta teden, ker je samo še jedna točka, glede katere se ni doseglo porazumlenje.

Narodno-gospodarske stvari.

— Posojilnica v Gornjem gradu je imela leta 1894. 219.810 gld. 29 kr prometa. Pristopilo je leta 1894. 68 novih zadružnikov, ki so vplačali 446 gld. deležev, izstopilo pa je 26 zadružnikov, ki so vzdignili 206 gld. deležev, tedaj je pristopilo več zadružnikov 42 in vplačalo več deležev za 240 gld. Hranilnih vlog vložilo se je leta 1894 od 235 vlagateljev 317 krat 47.959 gld. 73 kr., vzdignilo pa 143 krat 34.849 gld. 58 kr., tedaj več vložilo 13.110 gld. 15 kr. Stanje hranilnih vlog koncem leta 1893 je bilo 94.297 gld. 5 kr., kapitalizovane obresti od hranilnih vlog leta 1864. znašajo 3.767 gld. 4 kr., tedaj je stanje hranilnih vlog koncem leta 1894. 111.174 gld. 24 kr. Posojil se je leta 1894. izplačalo 132 zadružnikom 169 krat 55.550 gld., vrnilo pa 21.453 gld. 39 kr., tedaj več izposodilo 34.096 gld. 61 kr. Stanje posojil koncem leta 1894. je 110.832 gld. Čisti dobiček leta 1894. znaša 1.483 gld. 43 kr. Vsled sklepa občnega zbora ima se od čistega dobička oddati: Ustanovnim zadružnikom za l. 1893. in 1894. po 6% dividende 349 gld. 20 kr. Posameznim udom načelstva nagrada 350 gld. Podpore: a) Čitalnici v Gornjem gradu 10 gld. b) Savinski podružnici „Slov. planinskega društva“ 5 gld. c) „Katoliškemu podpornemu društvu“ 5 gld. d) Dijaški kuhanji 10 gld., skupaj 729 gld. 20 kr. Ostanek čistega dobička po 754 gld. 23 kr pridene se posebni rezervi. Posebna rezerva prejšnjih let znaša 1.844 gld. 43 kr. Doneski k posebni rezervi leta 1894. 422 gld. 62 kr. tedaj vsa posebna rezerva leta 1894. 3.021 gld. 28 kr. Splošna rezerva prejšnjih let znaša 533 gld. Vstopnina leta 1894. pa 114 gld., tedaj obedve rezervi skupaj 3.668 gld. 28 kr.

— Banka in hranilnica za Primorje na Šušaku pri Reki je imela dne 5. t. m. svojo glavno osnovno skupščino. Društvena glavnica znaša 500.000 krov, namreč 5000 delnic po 100 krov. Vplačalo se je pa za delnice po 110 krov, tako da zavod prične delati takoj z rezervnim zakladom 50.000 krov. V ravnateljstvu je mej drugimi znanimi hrvatskimi veljaki tudi naš rojak veletržec g. Josip Gorup.

Avtrijska specijaliteta. Na želodcu holehodjem ljudem priporočati je poročo pristnega „Mell-ovega Seidlitz-praska“, ki je preskušeno domačo zdravilo in upliva na želodce krepilno ter pospešilno na prebavljenje in sicer z rastočim usphem. Škatljica 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarji A. MOLLI, c. in kr. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLLI-ov preparat, zasnamovan z varnostno znamko in s podpisom. 5 (4-5)

Kolesarski sport: Slovenska tvrdka „W. Libkowitz & Cie.“ Dunaj I. Selerstraße 17, ki ima velikansko zalogu najraznovrstnejših koles, iznenadejala je letos sportni svet z zanimivo novotviro. Ta tvrdka razpisuje namred 206 nagrad v vrednosti 21.155 krov, za koje bode tekmovati onim, ki se hotč zanje poganjati, katere nagrade se začetkom oktobra pri imenovani tvrdki izročajo dobitnikom in katere si lahko pribori sleharni, ki si pri W. Libkowitz & Cie. kupuje kolo. Tvrđka s tem donaša sportu velike žrtve v dejanju in v delu in bode rečeni razpis nagrad gotovo kako mnogo pripomogel v povzdrogo in pospeševanje kolesarskega sporta.

Umrli so v Ljubljani:

5. aprila: Ivanka Ivan, delavčeva hči, 3 leta, Predkonjušnico št. 6.
6. aprila: Anton Dečman, pekov sin, 11 mesecev, Spitalske ulice št. 7. — Barbara Vidmajer, vdova, 79 let, Hrenove ulice št. 6. — Pavel Majer, zlatoklepov sin, 2 leti, Vožarski pot št. 6. — Ana Komar, posestnikova žena, 60 let, Poljanska cesta št. 71.

7. aprila: Jožef Waland, pilarjev sin, 2 meseca, Kurjavas št. 7.
V hiralnici:
6. aprila: Marija Berčič, gostija, 76 let.

V deželnih bolnicah:

6. aprila: Marija Jeraj, gostija, 61 let.
7. aprila: Franc Okorn, gostod, 54 let.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močnina v mm.
7. aprila	7. zjutraj	740.2	2°20' C	brev.	meglja	0.0 :
	2. popol.	740.7	11°40' C	sl. zab.	jasno	
	9. zvečer	741.6	7°20' C	brev.	jasno	dežja.

Srednja temperatura 6°9, za 2°0 nad normalom.

Dunajska borza

dné 10. aprila 1895.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 55 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 70 "
Avtrijska zlata renta	123 " 60 "
Avtrijska kronska renta 4%	101 " 35 "
Ogerska zlata renta 4%	123 " 60 "
Ogerska kronska renta 4%	99 " 40 "
Avstro-ogrske bančne delnice	1103 " — "
Kreditne delnice	404 " — "
London vista	122 " 30 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	59 " 72 "
20 mark	11 " 93 "
20 frankov	9 " 68 "
Italijanski bankovci	45 " 85 "
C. kr. cekini	5 " 73 "

Dně 9. aprila 1895.

4% državne srečke iz 1. 1854 po 250 gld.	152 gld. — kr.
Državne srečke iz 1. 1864 po 100 gld.	197 " — "
Dunava r.e.g. srečke 5% po 100 gld.	133 " — "
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. list.	123 " 50 "
Kreditne srečke po 100 gld.	201 " 25 "
Ljubljanske srečke	24 " — "
Rudolfove srečke po 10 gld.	23 " 75 "
Akcije ang	

Razprodaja knjig

razneterega obsežka, mej temi „Archiv für Heimat und Krahn“ mesto 16 gld. samo 1 gld. 50 kr.; letopisi „Matice“ po 15 kr. itd. Soteskina ulica št. 10, II. nadstr., 2 vrata. (400-1)

Trgovski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in v pisavi, **vzprejme se takoj!**, eventualno tudi nekoliko pozneje, v trgovino z mešanim blagom na Notranjskem. — Več pove upravnštvo „Slov. Naroda“. (399-1)

Hruškovo moko (prachanda)

kupujem v vsaki poljubni množini. — Ponudbe in vzorce pošiljam tvrdki **Emil Cifka, Praga, II., Mariánská ulica št. 18.** (360-3)

Poletni ječmen

za setev, najboljše kakovosti, grajčinsko blago, **prodaja najceneje** (394-1)

Ivan Wakonigg
v Šmartnem pri Litiji.

Hišnika

šteče podpisano vodstvo. Slovenskega jezika v govoru in pisavi zmožni prositelj mora biti trezen, doslužen vojak, krojaškega ali pa čevljarskega rokodelstva, katerega žena je spretna perica. Prednost ima tisti, kateri nima otrok.

Mezda znaša **10 gld. a. v.** na mesec. Stanovanje je prosto, isto tako svečava ter kuhinjska in sobna kurjava. Kurjavo za pranje životnega perila učencev proti določenemu plačilu kupovati si mora hišnik sam.

Čas za zplašenje je določen do **4. maja**, za nastop službe pa **17. maja t. I.**

Vodstvo deželne kranjske vinarske, sadarske in poljedelske šole na Grmu pri Rudolfovem
dné 7. aprila 1895. (388-1)

Najboljši izdelek
sraje, ovratnikov, manšet,
nadalje (343-4) C
najnovejše v kravatah,
rokovicah iz sukanca, svile in
glacé-rokovicah
priporoča po najnižjih cenah

K. Recknagel
v Ljubljani, Mestni trg štev. 24.

Novosti za spomladno dôbo

v elegantnih
solnčnikih, cvetlicah in klobukih

(346-3) C slednji z nakitom in brez njega

čudovito cenó pri
J. S. Benediktu v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki klobukov zastonj in poštnine prosto.

Ign. Fasching-a vdove ključavníčarstvo

Poljanski nasip h. št. 8

Reich-ova hisa

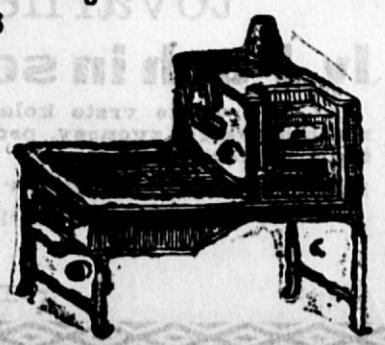
priporoča svojo bogato zalogu

štедilnih ognjišč

najpriprostejših, kakor tudi najfinnejših, z zloto medjo ali mesingom montiranih za obklade s pečnicami ali kahlami.

Popravljanja hitro in po ceni.

Vnana naročila se najhitreje izvršujejo.

Tone Ferfila

voši vsem prijateljem in znancem na Primorskem, ki so se zanj v bolezni zanimali

vesele velikonočne praznike!

Na veselo svidenje v lepi Gorici!
Krško, dné 10. aprila 1895. (404)

Pozor!

Distinkcije in emblemi
za gasilna društva
se dobé **najceneje v zalogi** pri
J. S. Benedikt-u v Ljubljani.
Ceniki na razpolaganje. (348-4)

Mlada kostanjeva drevesa

sposobna za nasaditev drevoredov, čez 2 metra visoka, **prodaja** (367-2)

Jos. Lenarčič na Vrhniku.

Priporočevano od ravnateljstva poliklinike!

Uporablja se pri
oslovskem kašlu, influencii, boleznih
na vratu, prsih in pri otroških boleznih
konjakov sladni izvleček.

Neobhodno potreben za rekonvalescente.

Dobiva se v vseh boljših lekarnah, droguerijah.

Tvornica (1302-39)
konjakovega sladnega izvlečka v Leipniku.

Pristna Brnska suknena roba

za spomladino in poletno dobo 1895.

Kupon 3-10 met.	gld. 4.80 iz dobre	pristne veče vreme stanje samo
dolg za popolno	gld. 6. — iz boljše	
obleko (suknjo, hlače, telovnik)	gld. 7.75 iz fine	
gld. 9. — iz fineje	gld. 10.50 iz najfineje)	

Kupon za črno salonsko obleko gld. 10.—, blago za vrhnje suknje, loden za turiste, črn peruvienne in dosking, blago za uniforme drž. uradnikov, najfinejo gredašano tkanno itd. razpošilja po tovarniških cenah kot reelinia in solidna najbolje znana zaloga suknenega blaga

SIEGEL-IMHOFF v Brnu.

Vzorec zastonj in poštnine prosto! — Jamči se za to, da pošiljke popolnoma odgovarajo vzoru.

Na uvaženje! S avno p. n. občinstvo se zlasti opozarja, da se blago dobi **mnogo ceceneje**, če se **premo naroča**, nego če se naroča od takih, ki sami isto pri nas kupujejo. **Tvrdka Siegel-Imhoff v Brnu** razpošilja vse blago po pravih tovarniških cenah, ne da bi v račun jemala privetne kupovalce jako oškoduječega sleparškega „krojaškega popusta“. (139-18)

Konc. zavod za posredovanje služeb A. Kalis-a

v Ljubljani, Prešernov trg
priporoča posle vsake stroke z izvrstnimi spričevali častitemu p. n. občinstvu.

Za takojšnji nastop službe potrebuje se: **zanesljiv kočijaš, nišni hlapec in kuharice** za privatne hiše in gostilne. (381-2)

Notarski uradnik

ki je v manipulaciji izvežban, vzprejme se v pisarno c. kr. notarja na Dolenjskem s **1. majnikom t. I.** Plača pa dogovoru. Pevci in v godbi izvežbani prisilci imajo prednost. — Ponudbe vzprejema iz prijaznosti upravnštvo „Slov. Naroda“.

Malin

in zraven spadajoče posestvo

je na prodaj na Primskovem pri Kranju. Vodna sila je dovolj močna za kako veliko podjetje. Mesto in železniška postaja v bližini.

Natančneje se izvē pri posestnici **Ani Kozelj** na Primskovem. (375-2)

Za Veliko noč

priporočam pristno
praško, graško
in domačo gnjat (šunko)

kakor tudi izvrstne

kranjske klobase.

Dalje se priporočam slavnemu občinstvu za garniranje krožnikov in fin aspik.

Z velespoštovanjem

Marija Awanzo

Gledališke ulice št. I.

(390-3)

Triumf - kravate

najnovejša, najlegantnejša fačona

dobivajo se le pri (346-3) A

J. S. BENEDIKTU
v Ljubljani.

Razglas.

Občinski svet ljubljanski je dovolil tudi za letos **300 gld.** v ta namen, da mestni magistrat poslje primerno število ubožnih skrofoloznih otrok v morske kopelji v Gradeži.

Magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omenjeno svrhu izročati mu do **1. maja letos** in v njih posebno nazzaniti, ali bode bolnega otroka spremjal kdo domačih sam do Gorice, ali ga bo treba tja poslati z najetim spremstvom.

Ozirati se bo magistratu pri podelitevi podpor v prvi vrsti na otroke, kateri imajo v Ljubljani domovinsko pravico.

Mestni magistrat ljubljanski

dné 12. aprila 1895.

Varstvena znamka.

J. ANDĚL-A

novo izumljeni

prekomorski prašek

(premijiran z najvišjimi častnimi nagradami)

ugonablja ščurke, molje, stenice, bolhe, žobarje, muhe, in ravnje, prešičke, ptičje pršice, sploh vse žuželke s skoro čeznaravno hitrostjo in sigurnostjo, tako da od zlega mrčesovin ne ostane niti sledu.

Tovarna in razpošiljalnica: (757-10)

J. ANDĚL, drogerija „pri črnem psu“, v Pragi, Husova ulica št. 13.

Pristni prašek se dobiva v Ljubljani pri gospodu Albinu Sličarji, trgovcu, Dunajska cesta št. 9 in pri firmi Stupica & Mal, Marije Teresije cesta št. 1; v Kamniku pri gospodu Jos. Močniku, lekarju.

Iz konkurzne mase gospoda **Vincenca Sket-a v Ribnici**

prodaja se zaloga

kakor leži in stoji, obstoječa večinoma iz novo sortiranega manufakturnega in nekaj specerijskega blaga s prodajalnično opravo

ofertnim potom

toda le nad ceno 8000 gld. proti takojšnjemu plačilu. Potrditev oferta si oskrbništvo mase pridrži na prosto voljo.

Ogledovanje posreduje konkurzna mase oskrbnik gospod **Ignacij Gruntar**, c. kr. notar v **Ribnici**.

Oferte vzprejema namestnik oskrbnika, gospod **dr. Valentin Krisper**, advokat v **Ljubljani**.

(369-3)

! Zadnji termin za oferte 20. april 1895 !

Želodčne kapljice

koje p. n. občinstvo navadno zahteva pod imenom
Marijincejske kapljice.

Te kapljice so zeló prospéne (provzročujejo slat do jela), razstvarjajo sliz, so pomirljive in olajšajoče, ustavljajo krč in krepčajo želodec; rabijo pri napenjanju in zapedjenosti, preobloženem želodeci z jedili in pijačami i. t. d.

Steklenica z rabilnim navodom velja 20 kr., tucat 2 gld., 3 tucate samo 4 gld. 80 kr.

Priporoča jih

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani. (1010-30)

Pošiljajo se vsak dan po pošti preti povzetki.

Če stojite

na stališču, da si omislite za Velikonočne praznike zares elegantno in poleg tega **ceneno izprehodno palico**,

stopite

v zvezo s tvrdko (397-1)

Fran Stampfel

v Ljubljani, na Kongresnem trgu, v „Tonhalle“.

Solnčnike

mične novosti, v največji izberi, po najnižjih cenah priporoča (398-1)

L. Mikusch

izdelovalec solnčnikov in dežnikov v Ljubljani, Glavni trg št. 15.

Klobuki za gospode

najnovejša moda za spomlad

priporoča (346-8)

po tovarniških cenah

J. S. Benedikt

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastonj in poštne prosto.

W. Libkowitz & Co., Dunaj, I. Seilerstraße 17.
Zagreb, Illos 30.

Kolesa iz tvornic orožja, Libkowitz in Breunabor-

Na debelo!

Kolesa.

Na drobno!

206 premij v vrednosti 21.155 kron.

Preprodajalc in zastoniki se iščejo v vseh krajih. — Ceniki

zastonj in poštne prosto. (387-3)

Najboljši in najcenejši stroj!

Deželna Rogaška slatina

priporočevana od najimenitnejših medicinskih avtoritet.

Tempeljski vrelec, najboljša osvežujoča pijača, zlasti

pri epidemijah.

Styria-vrelec, izkušeno zdravilo za obolele prebavne

organe.

Razpošilja se po deželnem oskrbništvu vrelec v Rogatu-Slatini.

Glavna zaloge pri Ivanu Liningeru in Mihailu

Kantueru v Ljubljani. (350-2)

Kravate

za glavno sezono najmanje 600—800
dvanaestin

v vseh običajnih oblikah in barvah in najnovejšega kroja in

vojaške kravate

patent Schatzl

brez gumb, zaponke, spone, samo za vtikati,
dobivajo se po najnižjih cenah (387-2)

jedino pri

C. J. Hamannu

v Ljubljani, Glavni trg št. 8.

Ugodna prilika!

Likvidacija tovarne za izdelovanje

usnjatih rokovic.

Sam o pet dñij! Šelenburgove ulice štev. 4.

Rokovice glače za dame, barvaste in

črne, s 4 gumbami gld. —60

Rokovice iz janjče kože, s 4 gumbami " —80

Rokovice iz kozličeve kože s 4 gumbami " 1—

Rokovice iz kože „Dante“ " 1.25

Rokovice švedske s 6 gumbami " 1—

Rokovice glače in švedske s 14 gumbami " 1.75

Rokovice s kožuhovino podšite " 1.50

Rokovice za gospode, barvane, z 2

gumbama " —60

Rokovice iz janjče kože, črne, z 2 gumbama " —80

Rokovice iz kozličeve kože, dvojno šite " 1—

Rokovice za dečke, navadne " —50

Rokovice za dečke, podšite " —70

Vojške glače in kaster-rokovice " —80

Kaster-rokovice I. vrste " 1.25

Zaloge

biciklov:

F. Čuden

Ljubljana.

Javljam slavnemu p. n. občinstvu, da sem prevzel

glavno zastopstvo za Kranjsko

tovarne za bicikle

Iv. Puch in sodruži v Gradcu.

Poleg vsake vrste koles imam veliko zaloge svetilk, ključev, zračnih sesalnik zvoncev, pedalov, sploh vse, kar je za kolesarski šport potrebno.

Vse to dobiva se po tako nizkih cenah.

Priporoča se z največjim spoštovanjem

F. Čuden

v Ljubljani. Mestni trg.